خبر

پرداختن به زندگی قهرمانان خاموش جامعه در سیما

تولید مجموعه مستند «قهرمان‌های معمولی» به تهیه‌کنندگی مجتبی حیدری که زندگی قهرمانان خاموش جامعه را روایت می‌کند، آغاز شد. حیدری دراین‌باره گفت: این مجموعه به‌عنوان تازه‌ترین محصول مرکز مستند و تلویزیونی سوره با پرداختن به قهرمانان خاموش جامعه کلید خورد. در این مجموعه مستند که کارگردانی آن را خودم، مهدی رشوند، محمدحسین شاهقلی و محمدصادق بکتاشیان برعهده داریم سعی می‌کنیم سراغ افراد تاثیرگذار در حوزه‌های مختلف اجتماعی برویم؛ افرادی که عجیب‌وغریب نیستند اما بیشتر از توان‌شان با وجود همه مشکلات و شکست‌ها تلاش می‌کنند تا رشد کنند و روی پای خود بایستند. وی ادامه داد: قهرمان‌های معمولی، قصه ورزشکاران، کارآفرینان، فعالان حوزه گردشگری، فعالان محیط‌زیست و ... را روایت می‌کند که نام‌شان کمتر شنیده شده است. قصه کسانی که بدون برخورداری از امکانات زیاد، بر همه مشکلات و شکست‌ها غلبه می‌کنند و سعی در پیشرفت خود و اطرافیان‌شان دارند. قهرمان‌های معمولی در ۱۳ قسمت طراحی و برای پخش از رسانه ملی آماده می‌شود. مجتبی حیدری پیش از این مستند «من زنده برگشتم» را با روایتی ملتهب از سوخت‌برهای سیستان‌وبلوچستان در همکاری با مرکز مستند و تلویزیونی سوره تولید کرده بود که برای نخستین‌بار در پانزدهمین جشنواره سینما حقیقت به نمایش درآمد.

گفت‌وگو

گفت‌وگو با داوود سماواتی‌یار، تهیه‌کننده

دست‌آفریده‌های نوگرایان هنر

فاطمه عودباشی
دبیر گروه رسانه

همه ما بارها درباره هنرهای صناعی هریک از استان‌های کشور پهناورمان شنیده‌ایم اما شاید شنیده‌هایمان در حد یک نام باشد و اطلاعات زیادی درباره افرادی که در این عرصه زحمت می‌کشند، نداشته باشیم. به همین دلیل داوود سماواتی‌یار در قالب یک مجموعه دیدنی مستند «دست‌آفریده‌ها» را با موضوع هنرهای صناعی تهیه کرده است.

او با ساخت این مستند تلاش داشته مخاطبان را با هنرهایی آشنا کند که در کشور با مشقت زیاد و بعد از سال‌های متمادی همچنان تداوم پیدا کرده‌است ولی شناخت زیادی درباره‌اش نداریم. یکی دیگر از حسن‌های این مجموعه، شیوه روایت مستندسازان است که از زاویه‌ای به هنرهای صناعی نگاه کرده‌اند که تماشای آن برای مخاطبان جذاب باشد و از دیدن آن لذت ببرند. ضمن این‌که بینندگان می‌توانند به‌واسطه این مجموعه با قاب‌هایی زیبا که تصویرگر هنر این دسته از هنرمندان است آشنا شوند. صحبت‌های داوود سماواتی‌یار تهیه کننده مجموعه را در ذیل بخوانید.

داوود سماواتی‌یار، تهیه‌کننده مجموعه مستند دست‌آفریده‌ها درباره اهداف تولید این مجموعه و این‌که چطور این نام را انتخاب کرده؟ به جام جم می‌گوید: دست‌آفریده‌ها عنوان مجموعه فیلم‌های مستندی است که به موضوع هنرهای صناعی می‌پردازد. مجموعه‌ای که تمام اجزای آن رنگ و بوی ایرانی می‌دهد و مملو از فرهنگ، هنر و خلاقیت ذهنی است. فصل سوم مجموعه مستند دست‌آفریده‌ها در گروه خانواده شبکه دو تولید شده و از این شبکه پخش می‌شود.

وی ادامه می‌دهد: نام مجموعه دست‌آفریده‌ها، ۱۰ سال پیش با همفکری با دکتر محمدرضا جعفری جلوه برای سری اول انتخاب شد. دست‌آفریده‌ها عنوانی بود که در دوره هخامنشیان به هنرمندان صنایع‌دستی اطلاق می‌شد کسانی که با دست خود هنر می‌آفریدند. هدف من در این انتخاب ثبت و ضبط اثر هنرمندانی بود که با نفس خود و حضور خود با خلاقیت‌های تجربی و آکادمیک خود، ذهنیت زیبای‌شان را به نمایش می‌گذاشتند و این هنر دست را برای نسل امروز و فردا به امانت می‌گذاشتند. ما در تولید این مجموعه، برشی عرضی به نگاه و تجربه هنرمند در دست‌آفریده‌اش می‌کنیم و این‌که او چگونه به این بافت زیبا و به این معنای متفاوت در اثر خود رسیده‌است.

انتخاب نام چگونه صورت گرفت؟
ثبت و ضبط آثار هنرمندان با خلاقیت‌های تجربی و آکادمیک

تفاوت فصل سوم با دیگر فصل‌های قبلی؟
تنوع نگاه در ارائه ساختار در قالب اجرایی نو

چند فیلم مستند از این مجموعه تولید شد؟
تولید ۸۰ فیلم مستند که در ۳ فصل جمع‌آوری شده است

بهره بردن از تنوع ساختار

وی در پاسخ به این سوال که تا امروز مستندهایی با این محوریت تهیه شده است اما مجموعه مستند شما چه تفاوت‌هایی با دیگر آثار دارد تا بتوانید مخاطبان را جذب کند، توضیح می‌دهد: مجموعه فیلم‌های مستند دست‌آفریده‌ها در سری اول و دوم، توانست مخاطب امروز خود را پیدا کند. شاید بتوان گفت میزان تکرار پخش این مجموعه تا به امروز به قدری بوده که کمتر کسی هست که شاید یک یا دو قسمت این مجموعه را ندیده باشد. این مجموعه به دلیل تنوع نگاه در ارائه ساختار، برای مخاطب جذاب است. مخاطب هر شب یک هنرمند صنایع‌دستی را از طریق نگاه یک فیلمساز در یک قالب نو اجرایی می‌بیند و لذت می‌برد. تفاوت کار را در تنوع ساختار ارائه شده، می‌دانم. سماواتی‌یار درباره این‌که در هنر دست صنایع‌دستی‌مان چه حرف‌های ناگفته‌ای وجود دارد که می‌توان زد و آیا این موضوع باز هم جای کار دارد که شما ادامه این مجموعه را بسازید، بیان می‌کند: ما در ایران حدود ۲۶۵ رشته زنده صنایع‌دستی داریم که متاسفانه به دلیل بی‌توجهی در راستای ترویج و توسعه آن، سالانه تعدادی از آن از بین می‌رود و به فراموشی سپرده می‌شود. مجموعه دست‌آفریده‌ها در سه دوره تولید خود تا به امروز ۸۰ فیلم مستند تولید کرده که این عدد شاید در نگاه رسانه‌ای تولید قابل توجهی است اما با توجه به داشته‌های ما در صنایع‌دستی کشور اندک است.

هویت ایرانی - اسلامی

وی می‌افزاید: صنایع‌دستی ما هویت ایرانی-اسلامی و شرقی ماست. پیرو فرمایش رهبر معظم انقلاب که می‌فرمایند: «صنایع‌دستی را جدی بگیرید.» اگر صنایع‌دستی ما تا به امروز جدی گرفته شده‌بود، مشکل بیکاری و اشتغال حل می‌شد. در صنایع‌دستی با مبلغی اندک امکان ایجاد یک شغل سالم و آبرومند وجود دارد. صنایع‌دستی ما کاملا با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی منطبق است. هنرمند صنایع‌دستی ما با روزی حلال و با گفتن ذکر و توکل به خدا، اثر خود را برای امروز و فردای ایران جاودانه می‌کند.

سری چهارم مجموعه دست‌آفریده‌ها با موضوع (دست‌بافته‌های عشایری) در ۲۳ استان کشور در مرحله پیش از تولید است. که این مجموعه با مشاوره محتوایی دکتر اربابی، دکتر افشار، دکتر شریف‌زاده و خانم دکتر رویایی و ترکمانیان در دست انجام است.

این تهیه کننده در پاسخ به این پرسش که در فصل سوم مستند دست‌آفریده‌ها به چه موضوعاتی می پردازید؟ عنوان می‌کند: مجموعه فیلم‌های مستند دست‌آفریده‌ها در سه دوره تا به امروز تولید شده‌است. اهداف سری اول و دوم این مجموعه، موضوع هنرمندانی که نشان مهر اصالت دارند. همچنین خانواده مولد است و اما سری سوم که در حال حاضر در مرحله پس از تولید است و در مرحله تدوین و صداگذاری و اصلاح رنگ است به موضوع معاصرسازی هنرهای صناعی می‌پردازد. در سری سوم ما به موضوع نوگرایی در فرم و محتوای آثار ارائه شده می‌پردازیم. همچنین در این فصل هنرمندان نوگرا موضوع اصلی مجموعه فیلم‌ها هستند. هنرمندانی که تجربه نسل گذشته را لمس کرده و با دانش و زبان تصویری امروز خود گفتمان جدیدی را در قالبی نو با بیانی متفاوت ارائه کردند.

وی درباره این‌که برای انتخاب فیلمسازان چه معیارهایی داشتید، تصریح می‌کند: مجموعه فیلم‌های مستند دست‌آفریده‌ها در سری سوم در ۳۰ قسمت ۲۰ دقیقه‌ای با فرمت ویدئو در قالب مستند در گونه‌های مختلف آن با حضور ۱۶ فیلمساز در سه استان (تهران، البرز و اراک) طراحی و تولید شد. من نمونه کارهای قبلی آنها را دیده بودم. مجموعه دست‌آفریده‌ها در سری سوم در گونه‌های مختلف مستند (داستانی، روایی، شاعرانه، محض، بازسازی و گفت‌وگومحور) طراحی شده و هر فیلمسازی روایت خود را از موضوع ارائه داده‌است. ترکیبی از فیلمسازان سه دهه، از دهه ۴۰ تا دهه ۶۰ در کنار هم، سری جدید را روایت کردند.

درنگ

هر قسمت با یک هنرمند

داوود سماواتی‌یار درباره این‌که آیا این مستند می‌تواند در جذب مخاطب موفق باشد یا نه، توضیح می‌دهد: مجموعه فیلم‌های دست‌آفریده‌ها در تولید سری اول و دوم خود به دلیل تنوع نگاه در فرم و محتوای ارائه شده، توانست در زمان پخش خود مخاطب عام و خاص را با خود همراه کند. این تنوع نگاه در سری سوم هم به گونه‌ای است که هر دو طیف مخاطب (عام و خاص) را خواهد داشت. در سری سوم مرضیه ترکمانیان، مشاور محتوایی مجموعه بود که خود از هنرمندان نوگرا در حوزه سرامیک است. او با دقت این ۳۰ هنرمند را انتخاب کرد و نظارت دقیقی در زمان پژوهش و نگارش سناریو داشت. مخاطب امروز تشنه اطلاعات محتوایی جدید در زمینه هنرهای دستی است؛ هنرمندانی که خود هرکدام یک رسانه داخلی و بین‌المللی هستند. در هر فیلم، مخاطب با یک هنرمند صنایع‌دستی در یک قالب نو همراه با اثرش آشنا می‌شود. ضمن این‌که موسیقی مناسب و محتوایی قابل فهم پخش خواهد شد. این مجموعه را سید محمود موسوی نژاد طراحی، ترکیب صدا و صداگذاری به عهده دارد و پس از آن اصلاح رنگ می‌شود. مخاطب با تصویر، نور و صدای مناسب به تماشای کار خواهد نشست. در حال حاضر این مجموعه را ۱۱ نفر تدوین کردند و خوشنویسی این مجموعه را سلیمان میری انجام داده و آنونس و طراحی تیتراژ مجموعه به عهده فرهاد فرهنگ بوده‌است.

یادداشت

برگ برنده «گرگ‌ها»

آنچه مجید انتظامی با ترکیب عزا و پیروزی خلق کرد

نرگس کیانی
گروه رسانه

«گرگ‌ها» که اسم اولیه‌اش «گرگ‌ها خاکستری رنگند» بود، یک سریال تاریخی است که نه زمان مشخصی دارد و نه مکان آن معلوم است. شخصیت‌ها، اسامی عام دارند مثل والی، داروغه، حکیم، قاضی و میرشب و داستانی که روایت می‌کند از این قرار است: مردی به‌نام صفدر آهنگر محکوم به اعدام شده است و حکیم شهر که مردی متقی و پرهیزکار است، به سبب این حکم به مقابله با حکومت وقت برمی‌خیزد و درنهایت نهضتی که برپا می‌شود سبب‌ساز سقوط حکومت و آزادسازی زندانیان است.

این سریال ۱۲ قسمتی در روزگاری ساخته شد که هشت سال از پیروزی انقلاب اسلامی می‌گذشت و شش سال از آغاز جنگ و به‌تبع پرداختن بی‌واسطه به ماجرای درگیری خیر و شر و پیروزی نهایی خیر نه‌تنها عجیب نمی‌نمود که ضروری هم‌بود.

آنچه اما گرگ‌ها را به سریالی تبدیل کرد که اگر اکنون قصد تماشایش کنید، موجب می‌شود دم‌به‌دم آه بکشید و سکانس‌به‌سکانس بگویید خدایشان بیامرزد، ترکیبی رویایی از بازیگرانی بود که کنار هم قرار دادن دوباره‌شان آرزوی خیلی‌هاست که تاکنون تکرار نشده است؛ علی نصیریان در نقش حکیم، داوود رشیدی در نقش والی، ثریا قاسمی در نقش خاتون، محمدعلی کشاورز در نقش قاضی، سیاوش طهمورث در نقش داروغه، جهانگیر صمیمی‌فرد در نقش میرشب، بهرام شاه‌محمدلو در نقش هامون، بهزاد فراهانی در نقش خالو، آتیلا پسیانی در نقش الیاس، اکبر رحمتی در نقش عطارباشی، ژاله علو در نقش مادر صفدر، راضیه برومند در نقش آسیه و ... اما اگر بدانید که به‌جای بسیاری از این بازیگران، بسیاری از بزرگان دوبله حرف زدند و ثریا قاسمی مدیریت دوبلاژ و مجید انتظامی ساخت موسیقی متن این سریال را بر عهده داشتند احتمالا بیش از پیش متعجب خواهید شد و همین‌طور اگر بشنوید کم نبودند تماشاگرانی که وقتی تیتراژ پایانی سریال و نقش‌بستن شمایل داوود رشیدی در نقش والی بر روی یک سکه را می‌دیدند، خواه‌ناخواه ملودی ساخته و پرداخته مجید انتظامی را زیر لب زمزمه می‌کردند و هنوز هم شنیدنش به دشت دل‌انگیز خاطرات می‌بردشان.

موسیقی حماسی سریال «گرگ‌ها» حاصل تلفیق عزا و پیروزی است و مجید انتظامی این تلفیق هوشمندانه را طوری با ریتمی منظم تکرار کرده که از قابلیت ماندگاری در ذهن برخوردار باشد و حتی بتوان آن را با دهان نواخت و این یکی از برگ‌های برنده گرگ‌هاست؛ داشتن موسیقی‌ای که مخاطب می‌تواند آن را به‌سرعت به‌خاطر بیاورد و ملودی‌اش را با دهان بزند و خاطره‌اش را در ذهن دیگر شنوندگان نیز برانگیزاند.

برای دیدن بخشی از این سریال کیوآرکد را اسکن کنید

گفت‌وشنود

رابعه اسکویی، بازیگر:

نقش «طلا» از من دور بود

رابعه اسکویی، بازیگر سریال «مستوران» درباره نقش خود در این سریال توضیحاتی ارائه کرد. بازیگر شخصیت «طلا» بیان کرد: برای هر بازیگری نقش‌های متفاوت یک انگیزه است بابت بهترشدن، یادگرفتن و به‌وجودآوردن کاراکتری جدید. من هم خیلی مشتاقانه بازی در این سریال را انتخاب کردم.

اسکویی با اشاره به چالش‌های خود برای ایفای نقش ساحره تصریح کرد: این نقش از من بسیار فاصله داشت. اوزنی است که به‌راحتی جان آدم‌ها را می‌گیرد، همه مردم را مریض می‌کند و از شخصیت من کاملا دور است. به همین دلیل هم برای من سخت بود که به نگاه‌ها و مدل دیالوگ‌گفتن‌های این شخصیت برسم و این مسأله فشار زیادی را روی من وارد می‌کرد. البته طراحی گریم و لباس نیز به‌شدت به من کمک می‌کرد برای نقش‌آفرینی بهتر شخصیت طلا.

وی در پاسخ به این‌که چه بازخوردهایی پس از پخش مستوران داشته است، به مهر گفت: خوشحالم که مردم کار را دیدند و دوست داشتند، ولی چند روز پیش اتفاق جالبی برای من رخ داد که موقعیت بامزه‌ای ایجاد کرد. با عینک و ماسک برای خرید به فروشگاه نزدیک خانه‌مان رفته بودم که متوجه شدم دو نفر داشتند در مورد سریال مستوران و به‌طور خاص نقش من صحبت می‌کردند و می‌گفتند پس رابعه اسکویی کجاست و چه زمانی وارد سریال می‌شود؟ من آنجا کمی خندیدم و گفتم به خدا من آمدم، چطور من را نشناختید؟! و بعد توضیح دادم که من شخصیت طلا هستم. در کل خوشحالم این نقش تبدیل به شخصیتی شد که با نقش‌های قبلی من که مردم عادت به دیدن آنها داشتند متفاوت است. این بازیگر درباره ایفای نقش‌های تکراری عنوان کرد: ما باید به همه بازیگران فضا بدهیم. من خودم واقعا خسته شدم، بس است. من کار انتخاب بازیگر و بازیگردانی هم انجام می‌دهم و معتقدم که به بازیگران جدید در این حرفه احتیاج داریم چون از هر بازیگر مثلا چهار تا نداریم که شما برای انتخاب بین آنها مردد بمانید.

شما وقتی شخصیت اثر را می‌بینید، حس می‌کنید فقط مثلا یک بازیگر است که به مدل این کاراکتر نزدیک است. این خیلی اتفاق بدی است و برای همین بازیگران از این سریال به آن سریال یا فیلم‌های سینمایی می‌روند. به نظر من مستوران این‌طور نیست و من دوست دارم با همه سریال‌هایی که درحال حاضر می‌بینیم فرق دارد و تیم بازیگران خوبی هم حاضر است. اسکویی در پایان درباره بازیگران ناشناخته سریال نیز بیان کرد: معتقدم که چشم، عادت می‌کند. اجازه دهید فصل دوم آن آماده شود، بعد چشم‌ها روی همین شخصیت‌های جدید عادت می‌کند. این واقعیتی است که من همواره به آن اعتقاد دارم و یاد گرفتم به همه چیز عادت می‌کنیم و این هم خوب است هم بد.

آن سوی مرزها

«پرونده‌های مخفی» بررسی می‌شود

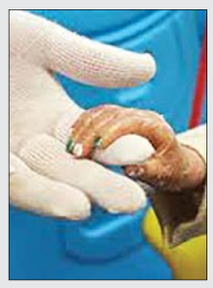

برنامه «پرونده‌های مخفی» با اجرای مرضیه هاشمی تأثیر تحریم‌های ناعادلانه آمریکا بر روند درمان کودکان مبتلا به بیماری پروانه‌ای ایران را زیر ذره‌بین می‌برد و مورد تحلیل و بررسی قرار می‌دهد. با توجه به این‌که بخشی از بچه‌های جامعه درگیر این بیماری هستند، شبکه‌های مختلف تلویزیونی در قالب برنامه‌های مختلف سراغ این موضوع می‌روند و مشکلات آنها را طرح می‌کنند. مهدی عرب، کارگردان این برنامه اعلام کرد: در پرونده‌های مخفی ضمن بررسی اوضاع کنونی کودکان مبتلا به بیماری پروانه‌ای در ایران، مشکلات آنها به‌خصوص در حوزه دسترسی به دارو پس از اعمال تحریم‌های دارویی علیه کشور را مورد نقد و بررسی قرار می‌دهیم. وی ادامه داد: در ادامه، نگاهی داریم به سابقه سیاه آمریکا در اعمال تحریم‌های دارویی علیه مردم غیرنظامی و به‌ویژه زنان و کودکان در کشورهای مختلف. برنامه پرونده‌های مخفی، امروز ساعت ۱۱ روی آنتن شبکه پرس تی‌وی می‌رود و بازپخش این برنامه همان روز ساعت ۲۲، سه‌شنبه، چهارشنبه و جمعه خواهد بود.

جعبه صدا

شرح نامه‌های امام‌جواد(ع) در رادیومعارف

برنامه «پیک هدایت» در رادیومعارف اهمیت امام‌شناسی را از منظر امام(ع) بازگو می‌کند. سیدمحمدعلی حسینیان، تهیه‌کننده دراین‌باره توضیح داد: این برنامه از امروز به شرح نامه‌های امام‌جواد(ع) می‌پردازد. این برنامه به همت گروه قرآن و اهل‌بیت(ع) طراحی و تولید می‌شود. در کتب اخبار چندین نامه از امام‌جواد(ع) نقل شده که به یاران و شیعیان خود نوشته است. بعضی از این نامه‌ها، پاسخ نامه‌هایی است که از آن حضرت مسأله سؤال کرده‌اند و برخی موعظه و اندرز خواسته‌اند و بعضی از این نامه‌ها را خود امام مرقوم فرموده‌اند. برنامه پیک هدایت با اجرای محبوبه شیرعلی و کارشناسی حجت‌الاسلام نجفی‌نژاد شنبه تا سه‌شنبه ساعت ۹ و ۴۰ دقیقه از رادیومعارف روی آنتن می‌رود. همچنین این شبکه رادیویی در برنامه «مشق راه» که امروز ساعت ۱۳ و ۳۰ دقیقه پخش می‌شود، تبعات فردی و اجتماعی آثار بی‌توجهی و سستی نسبت به نماز را از منظر دین بازگو می‌کند. این برنامه با کارشناسی حجت‌الاسلام سیداحمد فقیهی ضمن بیان اهمیت نماز به تبعات بی‌اهمیت‌دانستن نماز می‌پردازد.

روی آنتن

پازلی که بار دیگر چیده می‌شود

مینی‌سریال «پازل» این شب‌ها ساعت ۲۲ و ۱۵ دقیقه مجددا روی آنتن همان شبکه رفته است. این سریال پنج‌قسمتی به نویسندگی مرتضی اصفهانی و کارگردانی ابراهیم شیبانی، داستان خرابکاری صنعتی در تاسیسات هسته‌ای کشور را روایت می‌کند و قصه آن مربوط به زمانی است که جاسوسان در یکی از برنامه‌های سازمان انرژی هسته‌ای خللی وارد می‌کنند تا ایران دربرابر خبرنگاران و مدعوین خارجی ناتوان جلوه داده شود اما وزارت اطلاعات این موضوع را کشف می‌کند و تلاش دارد توطئه‌شان را خنثی کند.

رضا کیانیان، آرش مجیدی، اصغر همت، محسن بهرامی، شقایق فراهانی و زنده‌یاد ماه‌چهره خلیلی از بازیگران اصلی «پازل» هستند.